

5. Федченко В.М., Бадалова Т.Г. Порядок направлення запитів про надання міжнародної правової допомоги у кримінальному провадженні в рамках екстрадиції. Дніпро : ДДУВС, 2024. 92 с. URL: <https://er.dduvs.edu.ua/bitstream/123456789/13028/1/%D0%9C%D0%A0%20%D0%95%D0%BA%D1%81%D1%82%D1%80%D0%B0%D0%B4%D0%B8%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf>

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-74>

СПЕЦІАЛІЗОВАНІ КОНСУЛЬТАТИВНО-ДОРАДЧІ ОРГАНИ У СИСТЕМІ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ

Солдатський Вадим Володимирович

здобувач

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

У сучасній системі публічного управління консультативно-дорадчі органи виступають важливим інструментом залучення громадськості та експертного середовища до процесів прийняття рішень. Вони забезпечують комунікацію між державою та суспільством, сприяють підвищенню якості управлінських рішень та реалізації принципів належного врядування.

Серед основних типів консультативно-дорадчих органів доцільно виокремити громадські ради, молодіжні ради, робочі групи, координаційні комітети, а також ради внутрішньо переміщених осіб. Такі органи мають універсальний характер і можуть функціонувати при різних суб'єктах публічної адміністрації, забезпечуючи участь різних соціальних груп у формуванні державної політики.

Водночас у системі консультативно-дорадчих органів доцільно виділяти спеціалізовані органи, діяльність яких обумовлена особливостями окремих сфер публічного управління. Їх специфіка полягає у чітко визначеному функціональному профілі та спрямованості на вирішення конкретних галузевих завдань. Так, до спеціалізованих консультативно-дорадчих органів можна віднести:

а) науково-експертні ради при органах державної влади, які забезпечують експертний супровід нормотворчої діяльності [1]. Їх діяльність спрямована на підвищення якості нормативно-правових актів та впровадження науково обґрунтованих рішень;

б) ради роботодавців [2] та тристоронні соціально-економічні ради, що функціонують у сфері соціального діалогу [3]. Вони забезпечують узгодження інтересів держави, бізнесу та працівників, виступаючи майданчиком для вироблення збалансованих управлінських рішень;

в) Координаційну робочу групу з питань антикорупційної політики, які створюються для сприяння координації дій органів державної влади щодо реалізації Антикорупційної стратегії і виконання заходів державної антикорупційної програми з її виконання, підготовки пропозицій щодо формування та реалізації державної антикорупційної політики (у тому числі щодо удосконалення нормативно-правової бази) [4];

г) громадські ради доброчесності, які беруть участь у процедурах оцінювання суддівського корпусу, що свідчить про їх вплив на формування судової влади [5];

г) спостережні комісії, що функціонують у сфері виконання кримінальних покарань, правовий статус яких визначений Кримінально-виконавчим кодексом України [6] та підзаконними актами [7]. Вони створюються при місцевих органах виконавчої влади та органах місцевого самоврядування і здійснюють громадський контроль за дотриманням прав засуджених, сприяють їх соціальній адаптації та ресоціалізації. Особливістю спостережних комісій є поєднання консультативних і контрольних функцій, що відрізняє їх від класичних консультативно-дорадчих органів. Означене свідчить про поступове розширення функціонального навантаження таких інституцій у системі публічного управління [8; 9, с. 141].

Належної уваги в даному контексті заслуговують й специфічні різновиди консультативно-дорадчих органів, які формуються у зв'язку з реалізацією окремих державних політик, зокрема у сфері відновлення зруйнованого майна. Зокрема йдеться про комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна, які мають специфічний адміністративно-правовий статус [10]. Їх особливість полягає у поєднанні консультативних, правозастосовних, координаційних та квазісудових функцій, що істотно відрізняє їх від класичних консультативно-дорадчих органів. Така багатофункціональність свідчить про трансформацію консультативно-дорадчих органів у більш складні інституції, що виходять за межі класичного розуміння їх правової природи [11]. Така багатофункціональність зумовлює концептуальну невизначеність їх статусу та потребує нормативного уточнення їх місця у системі публічного управління як окремого різновиду спеціалізованих консультативно-дорадчих органів [10].

Вказані приклади демонструють, що консультативно-дорадчі органи можуть набувати галузевої специфіки та виконувати додаткові функції

залежно від сфери їх діяльності, залишаючись при цьому допоміжними за своєю правовою природою.

Висновки. Таким чином, існування спеціалізованих консультативно-дорадчих органів свідчить про високий рівень адаптивності цього інституту до потреб різних сфер публічного управління та підтверджує його універсальний характер як механізму залучення експертного середовища та громадськості до процесів прийняття рішень. Вони забезпечують не лише комунікаційну взаємодію між державою та суспільством, але й виконують важливі функції експертного, координаційного та, у певних випадках, контрольного характеру.

Аналіз різновидів спеціалізованих консультативно-дорадчих органів дозволяє дійти висновку про їх поступову еволюцію від суто дорадчих інституцій до більш складних багатофункціональних утворень. Зокрема, окремі з них поєднують консультативні, правозастосовні та квазісудові елементи діяльності, що зумовлює необхідність переосмислення їх правової природи та місця у системі публічного управління.

Водночас така трансформація супроводжується виникненням проблем правового регулювання, пов'язаних із відсутністю уніфікованого підходу до визначення їх статусу, функцій та повноважень. Означене особливо актуально для органів, які функціонують у нових сферах державної політики, зокрема у сфері відновлення зруйнованого майна, де їх діяльність виходить за межі класичної консультативної моделі. У цьому контексті актуалізується необхідність нормативного закріплення класифікації консультативно-дорадчих органів із виокремленням їх спеціалізованих різновидів, а також чіткого визначення їх адміністративно-правового статусу з урахуванням функціональних особливостей. Такий підхід сприятиме підвищенню ефективності їх діяльності та забезпеченню правової визначеності у сфері публічного управління.

Отже, подальший розвиток інституту консультативно-дорадчих органів має відбуватися шляхом удосконалення нормативно-правової бази, розширення можливостей участі громадськості та впровадження сучасних підходів до належного врядування, що в сукупності сприятиме зміцненню демократичних засад державного управління в Україні.

Література:

1. Про Науково-експертну раду Міністерства: наказ Міністерства аграрної політики та продовольства України від 16.05.2012 № 270 (втратив чинність згідно з наказом від 08.02.2016 № 31). URL: <https://ips.ligazakon.net/document/FIN77228>

2. Положення про ради роботодавців у Київському національному університеті імені Тараса Шевченка. Київський національний університет імені Тараса Шевченка. URL: <https://senate.knu.ua/?p=1466>

3. Про Національну тристоронню соціально-економічну раду: Указ Президента України від 02.04.2011 № 347/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/347/2011>

4. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>

5. Громадська рада доброчесності. URL: <https://grd.gov.ua/>

6. Кримінально-виконавчий кодекс України: Закон України від 11.07.2003 № 1129-IV . URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1129-15>

7. Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при установах виконання покарань: постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2004 № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429-2004-%D0%BF>

8. Про затвердження положень про спостережні комісії та піклувальні ради при спеціальних виховних установах: постанова Кабінету Міністрів України від 01.04.2004 р. № 429. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/429-2004-%D0%BF#Text>

9. Білак Н. І. Адміністративно-правові засади діяльності кримінально-виконавчої системи України: доктринальні підходи розвитку: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07. Одеса: Одеський державний університет внутрішніх справ, 2025. 574 с.

10. Семенов І. В. Особливості адміністративно-правового статусу комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна. Академічні візії. 2023. DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.17397485>

11. Деякі питання організації роботи комісії з розгляду питань щодо надання компенсації за знищені об'єкти нерухомого майна внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених збройною агресією Російської Федерації проти України: постанова Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 № 516. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/516-2023-%D0%BF>